

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Judiciis Ecclesiasticis Ad Germaniæ Catholicæ
Principia Et Usum**

De iudiciis criminalibus

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii [u.a.], 1766

Titulus XXVI. De Homicidio Simplici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68185)

comperietur veritas, si domestici
tempus non habeant conferendi in-
ter se consilia.

TITULUS XXVI.

DE HOMICIDIO SIMPLICI.

*Conf. Lib. V. Decretal. Tit. 12. In Sext.
Tit. 4. In Clement. Tit. 4.*

§. 321.

POSTQUAM egimus de Criminibus *Homici-*
contra Justitiam circa bona tem- *dium*
poralia; dicendum nunc est de Cri-
minibus contra eandem virtutem cir-
ca vitam hominis. Varii Tituli utrius-
que Juris huc referuntur, qui vastif-
simam præbent materiam huic tra-
ctationi: pro instituto tamen præsen-
tis opusculi in compendium sunt
omnia redigenda.

§. 322. Homicidium dicitur a cæ- *Necessa-*
de hominis, estque *violenta ex anima. rium au-*
tio hominis ab homine facta. Dividitur *toritate*
in Necessarium, Dolosum, Culpo- *publica,*
sum & Casuale. *Necessarium* est, quod
vel a privato fit pro defensione con-
tra aggressorem, servato tamen mo-
deramine inculpatæ tutelæ; vel au-
toritate publica in bello justo tam
offen.

offensivo, quam defensivo; vel in
Judicio Criminali, quo scelerati Rei
publicæ noxii adjudicantur morti.

*Vel pri-
vata pro
defensio-
ne vitæ:* §. 323. Necessarium a Privato fit
ad defensionem vitæ propriæ, vel
alienæ. Ad defensionem vitæ pro-
priæ id licitum, passim non dubita-
tur, cum omnes leges, omniaque jura
vim vi repellere, cunctisque sese defensare
permittant 90.). Quod Canonistæ ali-
qui adeo universim intelligendum
putant, ut Presbyter, si celebrando
Missam fuerit ab aliquo armis insul-
tatus, possit occidere aggressorem,
& mox redire ad Altare, ut Officium
peragat 91.).

§. 324.

90.) C. 18. de Homicid. C. 6. de sent. ex-
com. in 6. HENRICUS A S. IGNATIO
Ethic. Amor. tom. 2. lib. 10. p. 5. c. 5.
ex affectato doctrinæ rigidæ studio do-
cet, non esse licitum privata autoritate
occidere injustum invasorem vitæ: hanc
que doctrinam esse Evangelicam, Apo-
stolicam & Christianam putat. Cum au-
tem hæc opinio communissime ab om-
nibus improbetur, necesse non est, et
in ea impugnanda immoremur. Vid.
DANIEL CONCINA Theol. moral. tom.
4. lib. 7. c. 5. §. 2. n. 4. seq.

91.) ABBAS ad C. 2. n. 2. de Vit. & ho-
nest. Cler. HIPPOL. DE MARSILII
pract. crimin. §. quoniam n. 74. seq.

§. 324. Requiritur autem, ut ser- *Servato*
vetur moderamen inculpatæ tutelæ: *modera-*
ad hanc exigitur *Causa*, scilicet in- *mine in-*
justa offensio 92.): *Modus* in propul- *culpata*
satione ad imminens periculum mor- *tutela:*
tis proportionata: *Tempus*, ut de-
fensio fiat in continenti, non ex in-
tervallo. Notandum autem est di-
scrimen inter moderamen *defensionis*;
& inter moderamen *inculpatæ tutelæ*.
Facile contingit, ut insultatus, dum
se contra vim defendit, excedat ta-
men limites inculpatæ tutelæ, veluti
quando quis occidit, licet posset se
defendere non occidendo, aut levi
plaga vim repellere. In tali casu lo-
cum quidem non habet pœna ordi-

C c naria

92.) Necessitas vitam suam defendendi
talis debet esse, ut alter fit nocens. Un-
de COVARRUV. Relect. in C. Peccatum.
de Reg. Jur. part. 2. §. 1. n. 7. docet,
non posse innocentem occidi ad pellen-
dam extremam famem carnibus ejus,
quia manet innocens, qui occiditur.
CARPZOV. lib. 6. tit. 9. Respons. 94.
refert casum, quo maritus in tali ex-
trema famis necessitate constitutus occi-
dit uxorem. Scabini Lipsienses con-
demnarunt eum ad gladium, quæ sen-
tentia non placet Carpzovio.

De Judic. Crim.

naria Homicidii; sed tamen arbitria pro ratione excessus, de quo ex arbitrio Judicis decernendum est. Sicuti enim non præsumitur aggressio, quæ probari debet; sic etiam non præsumitur excessus: imo si contes de aliquo excessu, tamen defensio etiam non inculcata, excusationem aliquam meretur, tum quia provocatus ab aggressore, justo dolore commovente, non censetur posse vulnera ad mensuram dare, nec ob instantis periculi metum improvisum habere deliberationem in sua potestate; tum quod semper intra defensionis terminos versatur.

An liceat pro defensione bonorum? §. 325. Quæ ad defensionem vitæ propriæ licita esse dicuntur, intelligi solent etiam de eo, qui suos, id est, parentes, liberos, fratres, conjugem, aut etiam externos in periculo constitutos contra aggressorem defendit: unusquisque enim non minus proximum suum, quam seipsum diligere jubetur. Pro defensione & recuperatione rerum & bonorum suorum occisionem esse licitam dicimus, quando cum vitæ, corporisque periculo conjuncta est. Hoc sensu intelligitur Constitutio Juris Canonici &

& Civilis, juxta quam licet occidere furem nocturnum, non autem diurnum, nisi se telo defenderit. Discrimen assignatur, quia ratione nocturni temporis discerni non potest, an ad furandum, an ad occidendum venerit: quæ ratio de fure diurno non pugnat, nisi ad vim inferendam paratum se exhibeat 93). Jure Canonico improbatur occisio ad defendendas res temporales perpetrata a Monacho, sed ex ratione, quæ ad omnes Christianos pertinere videtur, quoniam expediebat potius post tunicam relinquere pallium, & rerum sustinere jacturam, quam pro conservandis vilibus rebus & transitoriis tam acriter in alios exardescere 94.). Unde infertur occisionem pro defensione rerum tunc de-

C c 2

mum

93.) C. 3. de homicid. L. 4. ff. ad Leg. Aquil. MACROBIUS Saturnal. lib. 1. c. 4. Legem XII. Tabular. his verbis prodit: *Si nox furtum factum sit, si in aliquis occisit, jure casus esto.* Consonat L. 2. C. ad Leg. Cornel. de sicar. *Is qui aggressorem, vel quemcunque alium (potest intelligi fur nocturnus) in dubio vite discrimine constitutus occiderit, nullam ob id factum calumniam metuere debet.*

94.) C. 10. de Homicid.

mum esse licitam, si periculum vite annexum sit 95.)

De Occisione Principis, §. 326. Si licet defendere proximum, occidendo invasorem, moveri solet quaestio, an liceat defendere patriam, occidendo tyrannum? sicut hæc quaestio in vario sensu potest proponi & intelligi, ita etiam malevoli quidam, turbando statum quaestionis, occasionem inde sumpserunt, gravissimas calumnias immerito impingendi variis Autoribus, in alienum sensum detortis: imo etiam nonnulli, qui famam & doctrinam horum Autorum vindicare volunt, permiscendo & confundendo varias quaestiones, causam eorum magis turbidam reddunt.

Quaestio prima: §. 327. Tres moveri solent quaestiones, Prima est, an subdito liceat vitam suam occidendo defendere contra quemcunque invasorem, etiam contra Principem vel Regem, qui sibi illata vi injusta mortem intonat? Frater DANIEL CONCINA occisionem etiam Principis in tali casu illimitate

95.) Furem nocturnum si quis occiderit, ita demum impune feret, si parcere ei sine periculo suo non potuit. L. 9. ff. ad Leg. Corn. de Sicar.

mitare permittit 96.), & rejiciendo aliorum limitationes dicit, hominis innocentis vitam suapte natura meliorem esse vita hominis fontis, tametsi Principis, qui utilis Reipublicæ minime est, cum subditorum vitæ insidias fruit. Alii autem eam sententiam varie limitant. Sic P. HERMANNUS BUSENBAUM 97.) docet, licere subdito vitam defendere cum occisione contra quemcunque injustum aggressorem, etiam contra Principem, nisi forte propter mortem hujus secutura essent nimis magna incommoda, ut bella &c. Licet igitur hujus Autoris doctrina contra opinionem plurimorum aliorum, securitatem vitæ Principis injuste subditum agredientis præstet; nihilominus P. BUSENBAUM arguitur tanquam tyrannicidii fautor, Frater CONCINA cum aliis ejusdem doctrinæ affectis, omnem censuram evadit.

§. 328. Altera quæstio est, an subditi teneantur obedire illi, qui etiam si principatum legitime obtineat, abu-

*Quæstio
secunda?*

C c 3 titur

96.) Theol. Mor. tom. 4. lib. 7. cap. 5.

§. 2. n. 1.

97.) Lib. 3. part. 1. tr. 4. c. 1. dub. 3. n. 8.

titur tamen ea potestate, & subditis imperat ea, ad quæ ordo prælationis se non extendit? S. THOMAS DE AQUINO 98.) docet, quod *subditus non teneatur obedire, nec etiam teneatur non obedire.* FRANCISCUS ZOANNETUS, præclarus Academia Ingolstadiensis Professor Legum primarius 99.) ob hanc doctrinam, in quam S. THOMAS etiam alibi 100.) videtur inclinare, arguit Angelicum Doctorem de fidelitate subditorum parum firmata: pie autem & erudite ostendit tyrannici regiminis causam esse peccata populi, quem DEUS vult punire dando ei Principem in furore suo 1.): obediendum igitur illi esse humili & penitenti animo, modo nihil imperet, quod notorie sit contra legem Dei.

Tertia §. 329. Tertia quæstio est, an liceat
Quæstio: occidere eum, qui dominium sibi per
nu la violentiam furripit nolentibus subdi-
confun- tis, vel etiam ad consensum coactis,
denda est & quando non est recursus ad Super-
cum alte- riorem
ra.

98.) In 2. sent. dist. 44. art. 2. C.

99.) Repetit. ad Leg. ut vim. ff. de Just. & Jur. part. 3. n. 35. & 121.

100.) De Regim. Princip. c. 10.

1.) Dabo tibi Regem in furore meo. Osee XIII. 11.

riorem, per quem iudicium de inva-
sore possit fieri. In tali casu respon-
det S. THOMAS 2.) : *Qui ad liberatio-
nem patriæ tyrannum occidit, laudatur,
& præmium accipit, ex sententia TULLII
excusantis eos, qui Julium Cæsarem
interfecerunt, quamvis amicum &
familiarem, qui quasi tyrannus jura
Imperii usurpaverat 3.)*. Fatendum
est, olim in quibusdam Græciæ Ci-
vitatibus ob multitudinem eorum, qui
imperium iniquis artibus ambiebant,
fuisse constitutum præmium illi, qui
Tyrannum occiderit. Qui proin tale
facinus audebant perpetrare, non pri-
vata autoritate, sed publica totius
Reipublicæ id faciebant, sicut aliqui
loquuntur de bannitis Imperii 4.)
Celebris est declamatio LUCIANI pro
eo, qui Tyrannum, quem occisurus
in arcem ascenderat, non quidem re-
perit,

C c 4

perit,

2.) Cit. dist. 44. art. 2. ad 5.

3.) Fr. DANIEL CONCINA, dum hanc
quæstionem attingit, tom. 4. lib. 7. c.
5. §. I. n. I. ait : *de his sermo erit infra.*
Mihî non licuit reperire locum, ubi de
his ageret : forte non ausus est defen-
dere, nec sustinuit impugnare S. Do-
ctoris sui opinionem.

4.) P. REIFFENSTUEL ad tit. de Homicid. n. 67.

perit, filio tamen ejus perempto gladium reliquit in corpore. Tyrannus domum reversus, & filium conspicatus mortuum eodem gladio se transfixit. Is, qui filium interemerat, tanquam tyrannicida præmium petit. THOMAS MORUS, & DESIDERIUS ERASMUS hanc declamationem lingua latina verterunt, & erudita uterque declamatione respondet, præmiumque dandum negat. Ut de nostris regionibus loquamur, a dicta S. THOMAS doctrina abhorruit semper Academia nostra Ingolstadiensis, nec eam recipendam esse asserit BARTHOLOMÆUS ROMULEUS, Academiae hujus Professor inclytus 5.), pluribus pro sua assertionem allegatis. Ultimæ duæ quaestiones proprie attingunt articulum de tyrannicidio: & tamen multi arguuntur tanquam fautores hujus criminis, qui has quaestiones nec verbulo

5.) Tract. de Testament. Præcept. n. 64. Putat ROMULEUS, hanc ipsam doctrinam THOMÆ AQUINATIS esse damnatam in Concilio Constantiensi, ubi actum contra librum JOANNIS PARVI. Totam historiam horum actorum compendiose recenset HERMANNUS VON DER HARDT Conc. Constant. tom. 3. Prolegom. fol. 9. seqq.

bulo attingunt, sed solummodo hærent in terminis primæ quæstionis.

§. 330. Hucusque dictum est de *Sceleratè* Homicidio *Necessario* ad defensionem *juste ple-* vitæ propriæ vel alienæ. De *Necessa-* *Etuntur* rio, quod publica auctoritate fit in *morte.*

Bello justo, nihil attinet dicere, cum res ista non soleat subjici sententiæ Judicum, de quibus hic loquimur 6.). Denique ad Homicidium necessarium & licitum refertur pœna mortis a legitimo Judice inflicta sceleratis. Quam grata DEO sit victima, si criminosus exturbetur ex consortio hominum, plenæ sunt sacræ Paginæ. Ecclesia rigorem Justitiæ nequaquam improbat, dum Judices, aliosque, qui sententiam mortis promovent, vel exequuntur, aut etiam in bello offensivo justo aliquem occidunt vel mutilant, non admittit ad sacros Ordines, uti dictum de Hierarch. Eccles. §. 23. Potius movetur quæstio, an Princeps possit remittere pœnam mortis, præcipue homicidii dolosi & deliberati reis Negant aliqui hanc potestatem Principis, cum putent, ejusmodi homicidis statutam esse pœnam

C c 5 mor-

6.) De bellis privatis sufficiant dicta sect.
I. tit. 10. de Truuga & Pace.

mortis a Deo, jam ante Legem Mo-
faicam, mox post diluviū, ut proin-
ad Legem Naturalem referri debeat
præceptum illud: *Quicumque effuderit
humanum sanguinem, fundetur sanguis il-
lius 7.)*. Melius autem dicitur, hoc
non esse præceptum Judicibus datum,
sed esse comminationem Divinam
justissimæ pœnæ, quæ homicidis ef-
set irroganda a Deo, cujus Providen-
tia, prout experimur, vix unquam
permittit, ut ejusmodi homicidæ e-
vitent violentam mortem, sive per
Judicem humanum, sive per alium
Justitiæ Divinæ administrum, sive ca-
su, qui nobis videbitur fortuitus, in-
ferendam. Unde DEUS 8.): *De manu
hominis, de manu viri, & fratris ejus
requiram animam hominis. Quæ tamen
cautelæ in danda reis venia observa-
ri debeant, alibi notatur.*

*Occisio
sepe præ-
sumitur
dolosa.*

§. 331. Præter Homicidium neces-
sarium, breviter considerari oportet
Homicidium Dolosum, Culposum,
& Casuale. *Dolosum* dicitur, quod
animo occidendi factum est: *Culpo-
sum* autem, quando quis non habet
animum occidendi; facit tamen, vel
omit.

7.) GENES. IX. 6.

8.) Ibid. v. 5.

omittit aliquid, ex quo potuisset prævidere periculum occisionis. Quamvis regulariter dolus non præsumatur, nihilominus occisio præsumitur dolosa, si percussio fiat armis ad occidendum aptis, V. G. gladio, emisso globo plumbeo. Imo etiam armorum appellatione intelliguntur fustes & lapides 9.): nam etiam Lex Moisaica reum homicidii & pœna mortis puniendum statuit, *si lapidem jecerit & iectus occubuerit: si ligno percussus interierit* 10.).

§. 332. Quæri solet, an Homicidium dolosum, an vero culposum dici debeat, si quis volens occidere Titium, per errorem occidit Cajum, quem putat esse Titium? Nonnulli defendunt, dolosum non esse, quia sola voluntas & intentio occidendi Titium non habetur pro homicidio; ipsa autem occisio Caji fit omnino contra intentionem, consequenter non dolose; unde putant, in tali casu non habere locum pœnam ordinariam homicidii, sed arbitrariam pro modo culpæ, ita quidem, ut etiam intendens occisionem vel percussionem

Si volens occidere unum, per errorem occidat alium,

9.) L. 41. ff. de Verb. signif.

10.) Numer. XXXV. 17. 18.

nem Titii Clerici, non incurrat excommunicationem ex Can. si quis suadente &c. si per errorem occidat vel pereutiat Cajum Clericum II.).

Censetur homicida dolosus. §. 333. Sed in praxi servatur op. positum, pro quo allegari solet textus Juris 12.) : *Si injuria mihi fiat ab eo, cui sum ignotus: aut si quis putet me Lucium Titium esse, cum sim Cajus Sejus: prevalet quod principale est, injuriam cum mihi facere velle. Nam certus ego sum, licet ille putet, me alium esse, quam sum. Et ideo injuriarum actionem habeo.* Quamvis ex hoc textu convincens argumentum non ducatur, putant tamen ad hoc, ut pœna ordinaria homicidii locum habeat, non requiri præcisè animum occidendi; sed sufficere, si adsit animus dolosus, scilicet ut quis dolose det operam rei illicitæ, ex qua subsequi homicidium, autor delicti verosimiliter cogitare potuit. Et hoc adeo extendunt aliqui, ut homicidam

11.) Pro hac opinione singularem tractatum scripsit PETRUS FRANCISCUS PASSERINUS. Videtur eidem opinioni favere MENOCHIUS de Arbitr. Jud. quæst. cas. 324. fateor tamen, nec Menochium, nec alios, qui allegari possent, Autores quæstionem hanc satis distincte proponere

12.) L. 18. §. 3. ff. de Injuriis.

dam dolosum judicent illum, qui volens occidere Titium, in cujus persona non errat; casu tamen quodam occidit Cajum proxime stantem, vel prætereuntem: imo etiam illum, qui dolose rem agit illicitam, & casu quodam accidente aliquem interficit. Hoc ultimum patitur limitationem, si scilicet res sit illicita ob periculum occisionis, prout Clericis est prohibita Chirurgia, ubi sectio vel ustio adhibetur. Potissima dictæ praxeos ratio est, quia in casu talis erroneæ occisionis, culpa quidem se habet respectu occisi, quod scilicet alius, quam neci destinatus, sit occisus: intuitu autem occisionis perpetratæ non est culpa, sed *dolus*, quia intendebatur hominis occisio; consequenter erit occisio dolosa, quæ meretur pœnam ordinariam.

§. 334. Quamvis igitur in delictis *Quando*
lata culpa non æquiparetur dolo, *dicatur*
saltem quoad pœnam ordinariam *homici-*
fori externi; nihilominus in homici- *dium cul-*
dio id ita intelligitur, ut juxta dicta, *possum?*
Homicidii dolosi pœnam incurrat,
qui dolose ponit causam, ex qua
prævidere potest, facile secuturam
occisionem, modo hæc actu secuta
sit,

fit, V. G. vulnerando. Animus igitur infligendi vulnus, ex quo mors immediate sequitur, reddit homicidium *dolosum*. *Culposum* autem est, quando quis nec occidendi, nec vulnerandi aut percutiendi habet animum; & tamen præcedente aliqua negligentia interficit hominem, V. G. projiciens tegulas ex tecto, nullo proposito signo; aut explodens tormentum in loco, ubi transire homines solent; aut operam dans rei illicitæ, quæ tamen non ob periculum occisionis, sed ex alia causa est prohibita. Sic Clericus in venatione prohibita occidens hominem, putans esse feram, non committit homicidium *dolosum*, sed saltem *culposum*. Quando autem nec dolus, nec culpa intervenit; id est, quando quis nec operam dedit rei illicitæ, nec in re licita omisit ullam diligentiam, si tamen occisio sequatur, Homicidium erit *fortuitum* 13.).

Homicidii diversa genera. §. 335. Homicidium *dolosum*, aliud dicitur *simplex*, quod absque præmeditatione, seu structis insidiis, forte

13.) Exempla Homicidii casualis inveniuntur in C. 9. 12. seqq. de Homicid.

De Homicid. simplici. 415

forte in subita rixa, aut ex calore iracundiæ fit; meretur tamen ordinariam pœnam, modo adsit animus occidendi: mitigari autem potest pœna, si quis fuerit graviter offensus. Aliud est *deliberatum* & *præmeditatum*, quod haud dubie graviorem animi malitiam supponit; in foro tamen externo, majori & exasperata pœna non plectitur. Si quis occidat absque prævia offensa, vel inimicitia eum, cum quo familiariter agit, cohabitatur, vel quem tanquam socius in itinere comitatur; tale homicidium vocatur *Proditorium*, quod multi annumerant *Qualificatis*. Nos in hoc titulo insistimus *Homicidio simplici*; de *Qualificatis* dicemus in Titulo proximo.

§. 336. Pœna Homicidii illiciti 14.) *Pœna in*
directe, vel indirecte voluntarii de *foro Ec-*
Jure *clesiasti-*
co.

14.) Quando Conc. Trid. sess. 14. c. 7. de Reform. dicit, dispensationem eum eo, qui homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo commisit, loci Ordinario committi; debet hoc intelligi de eo, qui admisit culpam in cavendo homicidio, vel excedendo in sui defensione.

Jure Canonico est Irregularitas 15.) eorum, qui illud physice, vel moraliter mandando, consulendo, consentiendo committunt 16.). Si plures occiderint aliquem, omnes sunt irregulares, licet non fecerint communicato prius consilio & conspiratione prævia, etiam illi, qui lethale vulnus non inflixerunt, si ignoretur, quisnam illud inflixerit 17.). Eandem Irregularitatem incurrit, qui committit homicidium culposum, & quidem pro foro externo, etiam si culpa non fuerit mortaliter peccaminosa 18.), quamvis juxta Leges Civiles non incurrat pœnam ordinariam, qui tantum ex culpa occidit, forte non servato moderamine inculpatæ tutelæ. In *dubio facti*, qui dubitat, an homicidium, quod constat esse factum, ex sua culpa contigerit, an vulneratus obierit ex vulnere, an ex imperitia

15.) De Irregularitate, quæ incurritur ex defectu, etiam sine delicto, dictum est de Hierarch. Eccl. Tit. 2.

16.) C. 4. seqq. dist. 50. C. 6. seqq. de Homicid. C. 3. eod. in 6. C. 21. de de cusat.

17.) C. 18. de Homicid.

18.) C. 7. & 8. Ibid. C. fin. eod. in 6.

ritia Chirurghi; an ex mandato suo, an potius ex malitia ipsius mandatarii mors secuta sit: in tali casu pro irregulari habetur, quia in dubio tutior pars est eligenda 19.). In *dubio Juris*, an scilicet alicui actui Irregularitas in Jure sit imposita, hæc non incurritur 20.). Irregularitas pariter contrahitur ex mutilatione, seu amputatione membri vivi in alieno corpore, & ex violenta manus injectione in proprium corpus, etiam absque mutilatione 21.). Irregularitati accedit inhabilitas ad Beneficia obtinenda 22.): Detrusio in Monasterium 23.):

D d

Cle-

19.) C. 12. & 18. de Homic. Decisio hujus Capituli 18, desumpta est ex INNOCENTII III. lib. 12. epist. 59. ubi Pontifex observat discrimen inter hunc casum, & inter casum, de quo sermo est in C. fin. XXIII. q. 8. Hanc tamen decisionem de dubio facti ad mutilationem non esse extendendam censemus. An in aliis dubiis materiis semper tutior pars sit servanda, Theologis decidendum relinquimus.

20.) C. 18. de Sent. Excom. in 6.

21.) C. 4. seqq. C. fin. dist. 55. C. 5. Ne Cler. vel Monach. C. fin. de Homicid. in 6.

22.) Conc. Trid. Sess. 14. c. 7. de Reform.

23.) C. 7. dist. 50. C. 6. §. fin. de Homicid.

De Judic. Crim.

Clerici Depositio 24.), Excommunicatio & Degradatio 25.): in Laicos etiam Excommunicatio, nisi poenitentia satisfactione crimina admissa diluerint 26.). Saepius jam annotavimus, Ecclesiasticam Potestatem in ejusmodi crimina Laicorum non exercere hodie, nisi forte occisus sit Clericus. Quando Canones loquuntur de poena capitis in homicidam statuta 27.) loquuntur de Legibus Civilibus.

Excusati ab Irregularitate. § 337. Ab Irregularitate immunes sunt I. Episcopi & Praelati Ecclesiastici, qui ob Jus gladii, quo pollent, constituunt Judices ad causas Criminales, ut cognita causa administrent Justitiam. II. Judices Ecclesiastici, qui Clericum degradatum tradunt Judici Laico secundum Leges puniendum. III. Inquisitores haereticæ pravitatis, qui convictos jubent occidi. IV. Jurisperiti & Professores, sive seculares, sive Clerici, qui explicant, quae Leges Criminales exigant. V. Clerici civiliter convenientes furem pro
recu-

24.) C. 12. dist. 81.

25.) C. 10. de Judiciis.

26.) C. 20. XXIV. q. 3.

27.) C. 4. dist. 3.

De Homicid. simplic. 419

recuperandis rebus furto ablati, etiam si mors conventi, vel denunciati sequatur. VI. Omnes illi, qui tantum remote cooperantur, uti opifices instrumenta mortis conficientes.

§. 338. In Legibus secularibus *pœna Fœna* homicidii simplicis *dolosi ordinari secularia*, est pœna gladii 28.) sine discrimine personarum nobilium aut plebejarum. Leges Romanæ videntur facere discrimen inter Nobiles & humiliores: sed recentiores Leges, præsertim Constitutio Carolina absque ullo discrimine *quemvis* homicidam condemnant ad mortem. Dein Leges Romanæ loquuntur non de quolibet Nobili, sed de iis tantum, qui singulari in dignitate sunt positi, *Altiores, in honore positi*. Talis nobilitas Dignitati conjuncta potest Principi dare occasionem gratiæ faciendæ, quam facere non potest Judex ordinarius 29.). Huic pœnæ gladii etiam subjicitur, qui causam proximam

D d 2 mortis

28.) §. 5. Instit. de publ. judic. L. 3. §. 5.
L. 16. ff. ad Leg. Cornel. de Sicar. Const.
Carol. art. 137.
29.) Vid. GEORG. EVERHARD Vol. 2.
Cons. 24. n. 30. cui subscripsit *Facultas
Juridica Ingolstadiensis.*

mortis dedit 30.). Dolosum non censetur, quod committitur ab infante, furioso, ebrio, aut ab eo, qui in dolore justissimo est constitutus, uti pater & maritus, qui adulterum in flagrante delicto repertum occidit 31.). Veteres Germani homicidium simplex sola pecuniaria poena composuerunt. Hæc compositio, qua satisfacerebat Fisco ob læsam pacem publicam, dicebatur *Freda*; quæ autem occisi consanguineis solvebatur, vocabatur *Werigeldum* 32.). Constituta autem poena capitis in homicidio doloso, ex lege Saxonica debetur

Weri-

30.) L. 15. ff. ad Leg. Corn. de Sicar.

31.) L. 20. & 24. ff. ad Leg. Jul. de adulter. Ubi tamen bene notandæ limitationes his Legibus adjectæ.

32.) De *Freda*, *Werigeldo* & similibus frequentissima est mentio in *Lege Saxonica*, *Frisionum*, aliorumque populorum. explicatio harum vocum videri potest apud omnes earum legum Commentatores, & Lexicographos, *Du Casleu*, *LINDENBROGIUM*. *ECCARD.* ad Leg. Sal. *BIGNONIUM* ad formul. *Marchi* phi &c.

Werigeldum pro consanguineis ad redimendas actiones civiles 33.)

TITULUS XXVII.

DE QUIBUSDAM SPECIEBUS HOMICIDII QUALIFICATI.

Conf. Decretal. Lib. V. Tit. 10. II. In Sext. Tit. 4.

§. 339.

QUALIFICATA Homicidia dicuntur, *Homicidia qua-*
quæ singulari odio Leges perfe- *lificata.*
quuntur, & severius puniunt ob ac-
cedentem specialem qualitatem. Ta-
le est Assassinium, Veneficium, Parri-
cidium, Latrocinium, Sacrilegium.

§. 340. Assassini mentio facta est *Assasini*
supra Tit. de Jure Asyli. Notitiam *infideles*
de Assasinis, Asiaz populis, præbet
PAULUS ÆMYLIUS 34.) res gestas sub

D d 3 Lu-

33.) De hac Werigeldi Saxonici specie
fuse agit CARPZOV. pract. crim. part.
I. q. 34. Fuit illud nonnunquam appli-
catum pro anima occisi, prout colligi-
mus ex conventionione Archiepiscopi
Magdeburgensis cum Civitate Hallensi
anno 1499 apud LUNIG spicileg. Eccl.
Cont. 2. art. 195. fol. 307.

34.) De reb. gest. Francorum lib. 5.
f. 273.